

KARVIAN KUNTA

KOULUKULJETUSSÄÄNTÖ 2017

1. YLEISTÄ

Tämä sääntö sisältää ne periaatteet, joiden mukaan esioppilaille sekä perusopetuksen oppilaille

- myönnetään Karvian kunnan kustantama koulukuljetus
- kerrotaan kuljetusten järjestämisestä sekä
- annetaan muita ohjeita koulukuljetuksiin liittyen.

Koulukuljetussäännön tarkoituksena on toimia kuljetuksesta päättävien viranhaltijoiden päätöksen tukena. Säännön tehtävänä on toimia myös tiedonjakajana koulukuljetuksista vastaaville autoilijoille ja huoltajille.

Perusopetuslaki

6 §, Oppilaan koulupaikan määräytyminen

Opetus tulee kunnassa järjestää siten, että oppilaiden matkat ovat asutuksen, koulujen ja muiden opetuksen järjestämipaikkojen sijainti sekä liikenneyhteydet huomioon ottaen mahdollisimman turvallisia ja lyhyitä. Esiopetusta järjestettäessä tulee lisäksi ottaa huomioon, että opetukseen osallistuvilla lapsilla on mahdollisuus käyttää päivähoitopalveluita. (23.12.1999/1288)

Kunta osoittaa oppivelvolliselle ja muulle tässä laissa tarkoitettua opetusta saavalle 1 momentin mukaisen lähikoulun tai muun soveltuvan paikan, jossa tämän lain 4 §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti annetaan opetusta sellaisella oppilaan omalla kielellä, jolla kunta on velvollinen opetusta järjestämään. Esiopetusta saavalle oppilaalle voidaan opetuksen järjestämipaikaksi osoittaa myös vastaavat edellytykset täyttävä 4 §:n 1 momentissa tarkoitettu päivähoitopaikka tai muu soveltuva esiopetuksen järjestämipaikka. Kunta voi perustelusta opetuksen järjestämiseen liittyvästä syystä opetuskieltä muuttamatta vaihtaa opetuksen järjestämipaikkaa. (23.12.1999/1288)

Lasta ei ilman huoltajan suostumusta saa osoittaa opetukseen, jossa 31 §:n 3 momentin nojalla peritään oppilaalta maksuja, eikä opetukseen, jossa kunnan päätöksen tai opetuksen järjestämisluvan perusteella noudatetaan erityistä maailmankatsomuksellista tai kasvatusopillista järjestelmää.

32 §, Koulumatkat

Jos perusopetusta tai lisäopetusta saavan oppilaan koulumatka on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen. Jos esiopetusta saavan oppilaan matka kotoa esiopetukseen tai lasten päivähoitosta annetussa laissa tarkoitettua päivähoitosta esiopetukseen on viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on vastaavasti oikeus maksuttomaan kuljetukseen kotoa suoraan esiopetukseen tai päivähoitosta esiopetukseen ja esiopetuksesta kotiin tai päivähoitoon. Perusopetusta, lisäopetusta tai esiopetusta saavalla oppilaalla on oikeus maksuttomaan kuljetukseen myös silloin, kun edellä tarkoitettu matka oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, rasittavaksi tai vaaralliseksi. Maksuttoman kuljetuksen vaihtoehtona on oppilaan kuljettamista tai saattamista varten myönnettävä riittävä avustus. (19.12.2003/1139)

Edellä 1 momentin mukaisesti järjestettävä oppilaan päivittäinen koulumatka odotuksineen saa kestää enintään kaksi ja puoli tuntia. Jos oppilas lukuvuoden alkaessa on täyttänyt 13 vuotta saa koulumatka kestää enintään 3 tuntia. (24.6.2010/642)

Jos oppilas otetaan muuhun kuin 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuun kouluun tai opetuksen järjestämipaikkaan, oppilaaksi ottamisen edellytykseksi voidaan asettaa, että huoltaja vastaa oppilaan kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista. Lisäksi, jos esiopetusta saava lapsi osallistuu toisessa kunnassa järjestettävään lasten päivähoitoon lasten päivähoitosta annetun lain 11 c §:ssä tarkoitettulla tavalla, opetuksen järjestäjällä on oikeus edellyttää, että lapsen huoltaja vastaa lapsen kuljettamisesta tai saattamisesta aiheutuvista kustannuksista päivähoito- ja esiopetuspaikan välillä. (8.4.2011/324)

Kuljetusta odottavalle oppilaalle on järjestettävä mahdollisuus ohjattuun toimintaan.

Perusopetuslaissa määritellään ehdot, joiden täytyessä kunta järjestää oppilaille koulukuljetuksen. Koulukuljetuksella tarkoitetaan oppilaalle maksutonta kuljetusta, jonka kunta voi järjestää joko yleisellä, tilaamallaan tai hankkimallaan kulkuneuvolla tai myöntämällä oppilaan kuljettamista tai saattamista varten riittävä avustus. Koulukuljetus järjestetään oppilaalle kaksi kertaa päivässä: aamulla kotoa kouluun ja iltapäivällä koulusta kotiin. Myös kuljetusoppilaiden vanhemmat voivat järjestää lastensa koulumatkat paremmin, mikäli katsovat, ettei kunnan tarjoama perustaso ole heille riittävä ja vastaavat tällöin syntyvistä kustannuksista.

[Mikäli oppilas ei käytä kunnan hänelle järjestämää koulukuljetusta, huoltajan tulee ilmoittaa tästä kirjallisesti koulutoimistoon.](#)

Lapsella on oikeus myös kävelymatkaan. Koululaisten yleiskunto on heikentynyt liikkumisen vähenemisen myötä. Koulumatkojen kulkeminen kävellen edistää terveyttä ja ennaltaehkäisee monilta sairauksilta. Samalla lapsi oppii liikkumaan kotiympäristössään ja luottamaan omaan koulumatkasta selviytymiseensä, joka näin vahvistaa myös lapsen itsetunnon kehittymistä. Huoltajat ovat aina ensisijaisesti velvollisia opettamaan lapsiaan liikkumaan turvallisesti liikenteessä.

2. KULJETUSTEN MYÖNTÄMISEN PERUSTEET

Koulukuljetuksista päätetään perusopetuslain ja kasvatusta- ja opetuslautakunnan tekemien periaatepäätösten mukaisesti. Päätökset tehdään lukuvuosi-kohtaisesti ja oikeus kuljetukseen voi koskea koko lukuvuotta tai sen osaa.

Koulumatkan pituus

Karvian kunnan esiopetuksen ja perusopetuksen 1-6 luokan oppilas on oikeutettu maksuttomaan kuljetukseen kun koulumatka on lyhintä käyttökelpoista reittiä 3 km tai enemmän ja perusopetuksen 7-9 luokan oppilas kun koulumatka on lyhintä käyttökelpoista reittiä yli 5 km.

Koulumatka on oppilaan päivittäinen matka kotoa kouluun. Koulumatka mitataan kotiportilta (= oman pihan ja pihatie liittymä) koulun portille (= koulun pihan ja kouluun johtavan tien liittymä) lyhintä käyttökelpoista reittiä. Tällöin pyörä- ja kävelytiet sekä yleisessä käytössä olevat kunnan avustamat yksityistiet otetaan huomioon ensisijaisina kulkuväylinä. Kunnan velvollisuutena ei ole järjestää koulukuljetusta koko matkalle vaan oppilas voidaan velvoittaa kulkemaan pysäkille tai kuljetuksen lähtöpaikalle lähes sama matka, mikä on rajana kuljetuksen järjestämiselle muutenkin.

Kunnilla ei ole lakisääteistä velvollisuutta järjestää kuljetuksia liittyen koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaan. Vanhemmat vastaavat lapsen matkasta toimintapaikan ja kodin välillä. Päivähoitopaikan ja koulun välille kuljetus järjestetään vain poikkeustapauksissa (PL 32 §).

Koulumatkan vaarallisuus

Jos koulumatka tai osa koulumatkasta on vaarallinen, kunta on velvollinen järjestämään koulukuljetuksen vaaralliseksi katsotulle koulumatkan osuudelle tai korvaamaan huoltajalle koulumatkakustannuksia oppilaan kuljettamisesta.

Esiopetuksen ja koulumatkan vaikeus tai rasittavuus

Kunta järjestää oppilaalle kuljetuksen tai korvaa oppilaan huoltajalle koulumatkakustannuksia, jos koulumatka on oppilaalle liian vaikea tai rasittava. Koulumatka saattaa olla liian vaikea esimerkiksi oppilaan henkilökohtaiseen kehitystasoon nähden tai liian raskas, jos oppilaalla on esimerkiksi terveydellisiä esteitä kulkea koulumatka omin neuvoin. Anomus koulukuljetuksesta tulee toimittaa koulutoimenjohtajalle.

Kuljetuksen järjestäminen koulumatkan vaikeuden tai rasittavuuden perusteella edellyttää aina asiantuntijan lausuntoa. Lausunnon voi antaa lääkäri tai psykologi tapauksesta riippuen. Esioppilaan kohdalla kuljetustarpeen arvioinnissa voidaan käyttää varhaiskasvatuksen ja erityisopetuksen asiantuntijalausuntoa. Asiantuntijalausunnosta on ilmentävä kuljetustarpeen syiden ja perustelujen lisäksi se, millä kulkumuodolla asiantuntijan lausunnossa edellytetään kuljetuksen tapahtuvan. Lausunnosta on myös ilmentävä selkeästi, mille ajanjaksolle asiantuntija edellyttää koulukuljetuksen järjestämistä.

Asiantuntijalausunnat on toimitettava joka lukuvuosi uudelleen, elleivät ne ole luonteeltaan pysyväislaatuista. Tällaisissa tapauksissa asia sovitaan erikseen.

Erikoistapauksissa, kuten terveydellisten syiden perusteella tapahtuvissa kuljetuksissa, voidaan kuljetus järjestää tai korvata lyhyemmäksi ajaksi. Lääkärintodistuksesta tai asiantuntijalausunnosta tulee ilmetä ajanjakso, jolloin kuljetus tulee järjestää.

Tämän ohjeen määräyksiä sovelletaan myös erityisopetuksen oppilaisiin.

Yhteishuoltajuus

Oppilaalla on yksi osoite, joka on merkitty väestörekisteriin ja jonka perusteella määritellään oppilaan koulu. Kunnalla ei ole velvollisuutta järjestää kuljetusta eri osoitteessa asuvan toisen huoltajan luota. KHO 006/540.

Muuta kuin asuinkunnan osoittamaa koulua käyvät oppilaat

Karvian kunta ei järjestä kuljetusta muiden kuntien kouluihin. Kustannuksista kunnat sopivat erikseen.

3. KOULUKULJETUSTEN JÄRJESTÄMISEN PERIAATTEET

Koulukuljetukset järjestetään pääsääntöisesti pääteiden varresta. Kuljetusreitit suunnitellaan lukuvuodeksi kerrallaan. Lukujärjestykset pyritään suunnittelemaan siten, että kuljetusten tarve on mahdollisimman pieni.

Kuljetuksia ei järjestetä ovelta-ovelle -kuljetuksina, vaan oppilaiden kuljetus voidaan järjestää lähimpään tienhaaraan, linja-autopysäkille tai muuhun liikenteellisesti turvalliseen paikkaan. Odotusajat pyritään pitämään kohtuullisina. Koulumatkaan sisältyvät kotoa pysäkille tai kuljetuksen lähtöpaikalle oppilaan omatoimisesti kulkema matka. Tämän matkan kulkemiseen esioppilaiden – 4 luokkalaisten oppilaiden lasketaan käytävän aikaa enintään 15 minuuttia kilometrille ja 5 – 9 luokan oppilaiden enintään 10 minuuttia kilometrille.

Muiden oppilaiden matkustaminen koulukuljetuksissa

Karvian kunta antaa kuljetuksen suorittajalle luettelon kuljetettavista oppilaista. Luettelon tulee olla kuljetusautossa kunkin lukuvuoden syyskuun 15. päivästä lukien. Perusopetuslain tarkoittamissa oppilaskuljetuksissa oppilaskuljetusluettelo on ainoa virallinen luettelo, joka kattaa vastuun. Mahdollinen muiden oppilaiden kuljettaminen tapahtuu liikennöitsijän vastuulla, ja edellyttäen, että autossa on lainmukaiset paikat myös ylimääräisiä oppilaita varten.

4. KULJETUKSEN AIKANA

Jotta koulukuljetukset sujuisivat mahdollisimman joustavasti ja turvallisesti, on oppilaiden ja huoltajien oltava tietoisia seuraavista periaatteista ja noudatettava niitä:

- ajonaikana on tärkeää, ettei istuinpaikkaa vaihdeta ja että turvavyöt ovat kiinni.
- kuljettaja saa puuttua kuljetuksen aikana tapahtuvaan häiriköintiin tilanteen vaatimalla tavalla.
- kuljetuksissa olevien oppilaiden huoltajien tulee ilmoittaa autoilijalle, jos oppilas ei tarvitse koulukyytiä esim. sairauden tai muun syyn takia.
- autoilijalle on hyvä ilmoittaa oppilaan terveydentilaa koskevista seikoista kuten allergioista, ym., jotka saattavat vaikuttaa kuljetuksiin.
- koulutaksin ei tarvitse odottaa oppilasta, jos hän myöhästyy taksipysäkiltä tai lähtee hakemaan unohtunutta tavaraa kodista. Oppilaan tulee olla ajoissa (vähintään 5 min ennen merkittyä lähtöaikaa) taksipysäkillä.
- koulukuljetus (taksi tai linja-auto) voi poikkeuksellisesti olla myöhässä erityisen huonon ajokelin tai muun erityisen syyn takia. Jos myöhästymisen on toistuvaa, kuljetusaikataulua ja reittiä on tarkistettava ja mahdollisista muutoksista ilmoitettava kuljetuksessa oleville oppilaille, kouluille ja kunnan koulukuljetuksesta vastaaville.

- koulutaksi ei saa ohittaa taksipysäkkiä ennen sovittua aikaa, elleivät kaikki pysäkillä kyytiin nousevat oppilaat ole mukana.
- linja-autoa käytettäessä on annettava selvä ja reipas pysähtymismerkki. Hämärän ja pimeän aikana tulee käyttää heijastinta.

5. POIKKEUSTILANTEET

Onnettomuudet

Peruslähdekohtana on aina, että esi- ja perusopetuksen oppilaalle koulussa, koulumatkalla ja majoituksessa tapahtuneen tapaturman välitön hoito on oppilaalle maksutonta (PL 34 §). Karvian kunta on vakuuttanut koululaitoksensa oppilaat koulutapaturmien välittömän hoidon osalta. Mikäli huoltaja on ilmoittanut, ettei oppilas käytä kunnan tarjoamaa kuljetusoikeutta tai oppilaalla ei ole kunnan järjestämää kuljetusoikeutta koulumatkan pituuden tai muun perusteen vuoksi ja huoltajan kuljettaessa lasta kouluun sattuu liikenneonnettomuus, tässä tapauksessa liikennevakuutus on ensisijainen henkilövahinkojen korvaaja.

Mikäli sattuu vakava liikenneonnettomuus, jossa tapahtuu henkilövahinkoja, vastaa poliisi tilanteen hallinnasta ja tiedottamisesta. Jos sattuu vakavuusasteeltaan lievempi onnettomuus, on koulu velvollinen tiedottamaan oppilaiden huoltajia tapahtuneesta.

Poikkeaminen koulumatkalla

Oppilaan koulumatkaksi katsotaan hänen matkansa suorinta tietä kodin ja koulun välillä. Kuljetusoppilaiden kohdalla koulumatkaksi katsotaan oppilaan lyhin matka kotoa kuljetusreitinvarteen ja kunnan järjestämän tai osoittaman kuljetuksen käyttäminen. Koulumatkaksi ei katsota sitä, että oppilas poikkeaa koulureitiltä tai ei käytä hänelle määritettyä koulukuljetusta tai vastaavasti menee koulukuljetuksessa tai muuta liikennettä käyttäen muualle kuin suoraan kotiinsa. Näissä tapauksissa oppilas toimii omalla/huoltajan vastuulla.

Kouluauto ei saavukaan pysäkillä

Ajokelin ollessa erityisen huono tai muista erityisistä syistä voi joskus käydä niin, että kouluauto ei pääse kulkemaan aikataulun mukaisesti. Liikennöitsijä on tällöin velvollinen järjestämään korvaavan kuljetuksen. Oppilaan ei pidä kuitenkaan odottaa kuljetusta pysäkillä loputtomiin (n. 15 min.), vaan on parasta, että hän menee takaisin kotiinsa ja ottaa yhteyttä vanhempiin tai kouluun.

Kovat pakkaset

Kovien pakkasten vuoksi ei järjestetä erillisiä kuljetuksia. Kuljetusoppilaat kuljetetaan kuitenkin tavalliseen tapaan.

Sattuu vahinko- tai ilkivaltatapaus

Liikennöitsijä ja oppilaan huoltaja sopivat vahinkojen korvaamisesta keskenään. Kunta ei korvaa oppilaiden autoille aiheuttamia vahinkoja.

Kuljetuksen laatuun liittyvät kysymykset

Mahdollinen laatuvirheitä koskeva palaute osoitetaan koulutoimenjohtajalle tai suoraan liikennöitsijälle. Valitukset selvitetään liikennöitsijän kanssa. Mikäli tapahtuu vakavia rikkomuksia, kuten liikennelainsäädännön rikkomista, tulee asianosaisten ottaa suoraan yhteyttä poliisiin.

6. LIIKENNETURVALLISUUS

Huoltajien toivotaan huolehtivan siitä, että koulunsa aloittaville ja vanhemmillekin oppilaille opetetaan ja ker-
rataan vuosittain hyvä koulumatkareitti ja liikenteessä kulkeminen. Pyöräilykypärän ja heijastimen käyttö
sekä polkupyörän ajovalojen käyttö pimeällä on tieliikennelain mukaan pakollista.

Muistilista oppilaan, kodin, koulun ja kuljettajan vastuista ja tehtävistä koulukuljetuksessa.

OPPILAS:

- on ajoissa sovitulla odotuspaikalla, jolloin kaikki kuljetettavat ehtivät oikeaan aikaan kouluun
- odottaa autoa rauhallisesti eikä aiheuta vaaraa itselleen eikä muille
- nousee autoon reippaasti ryntäilemättä
- istuu penkille ja kiinnittää turvavyön
- automatkalla käyttäytyy asiallisesti ja ottaa muut kuljetettavat huomioon
- noudattaa hyviä tapoja ja kuljettajan antamia ohjeita
- pitää ajomatkan aikana turvavyön kiinnitettynä
- kertoo kuljettajalle, jos matkan aikana tulee ongelmia itselle tai toisille
- poistuu autosta viivyttelemättä
- tien ylityksessä odottaa, kunnes kuljetusauto on jatkanut matkaa
- ymmärtää pelisäännöt ja sitoutuu noudattamaan niitä

VANHEMMAT HUOLEHTIVAT, ETTÄ OPPILAS:

- on ajoissa kuljetuspaikalla
- on pukeutunut sään mukaisesti
- käyttää pimeällä heijastinta
- kuljetusreittein varteen tai kouluun pyöräillessään käyttää pyöräilykypärää
- käyttää ajovaloja pimeällä pyöräillessään
- oppilaalla on mukanaan tarvittavat välineet asianmukaisesti pakattuna
- vanhemmat opastavat lastaan asianmukaiseen käyttäytymiseen ja turvallisuuteen koulumatkojen aikana. Jos oppilas on poissa koulusta, vanhemmat ilmoittavat poissaolosta suoraan kuljettajalle ja koululle. Huoltaja ei voi itse tilata koulukuljetusta eikä tehdä muutoksia kuljetusreitteihin.
- oppilaalla on oikeus kävelymatkaan

KOULUN VASTUU:

- koulu aika tarkoittaa sovittua kouluun tulo- ja koulusta lähtöaikaa
- vuosittain kouluissa käsitellään koulukohtaiset koulukuljetusten pelisäännöt
- tässä mainittuja pelisääntöjä koulu voi käyttää pohjana
- koulu järjestää kuljetusoppilaiden valvonnan mahdollisena kuljetusten odotusaikana
- koulu arvioi kuljetusten toimivuutta ja kehittää kuljetusjärjestelyitä

KULJETTAJAN VASTUU:

Valmistautuminen ajoon

- positiivinen asenne tehtävän suorittamiseen
- asianmukainen asu
- koulukyytikilpi paikallaan

Ajokunto

- vaativa ja riskialtis kuljetustehtävä edellyttää kuljettajalta sekä fyysisestä että henkisestä kunnosta huolehtimista.
- väsymys heikentää ajokykyä

Ajoreitti

- kuljetettavien lista aina mukana
- mahdollisten muutosten huomioiminen päivittäin

Auton kunto

- auto on määräysten sekä ohjeiden mukainen ja siisti
- turvavyöt kunnossa ja niitä on tarpeellinen määrä

Salassapito ja vaitiolovelvollisuus

- kuljetettaviin tai heidän perheisiinsä liittyviä asioita ei kerrota ulkopuolisille
- kuljetusreittejä koskevat kuljetuslistat on tarkoitettu vain niitä ajaville kuljettajille
- kuljetuslistat eivät ole julkisia asiakirjoja eikä niissä olevia tietoja saa luovuttaa ulkopuolisille
- autoilija / liikennöitsijä vastaa listojen huolellisesta säilyttämisestä ja huolehtii vanhojen listojen asianmukaisesta hävittämisestä

Kuljettajan tehtävät ajon aikana

- tupakoiminen on kiellettyä ajon tai koululla odotuksen aikana
- varmistettava, että oppilailla on turvavyö kiinni
- esittäytyminen uuden lukuvuoden alkaessa
- ajaminen liikennesääntöjä noudattaen
- koulukuljetusreitin ajaminen tilauksen mukaisesti
- yhteisesti sovitun aikataulun noudattaminen
- pysähtymispaikkojen ilmoittaminen kuljetettaville
- pysäköiminen niin, että kuljetettava voi nousta ja jäädä kyydistä turvallisessa paikassa
- oppilaiden sijoittaminen kuljetettavien koko huomioiden
- kuormitusmääräysten noudattaminen
- liikuntavälineiden kuljettaminen
- järjestyksenpito autossa
- ongelmatilanteissa yhteydenotot huoltajaan ja koululle ja/tai koulutoimenjohtajaan
- autosta poistuvan oppilaan opastaminen
- erityistä huolenpitoa vaativien (esim. näkörajoitteisten) oppilaiden huoltaminen vastaanottavalle henkilölle saakka
- kohtelias, asianmukainen ja esimerkillinen käytös
- vanhempien kuljetusmuutostoiveista ilmoittaminen kuljetuksen tilaajalle
- kääntöpaikan turvallisuuden varmistaminen
- puhelinnumeron antaminen huoltajille mahdollisten sairastumisten ja poissaolojen varalta
- myös kuljettaja on työssään oheiskasvattaja